

دستورالعمل استفاده از موارد استثنا برای انطباق صلاحیت فنی با شغل

در صورت کمبود تعداد اعضای واجد شرایط

مقدمه:

این دستورالعمل در اجرای مواد ۴، ۲۹ و ۳۱ قانون نظام مهندسی معدن، ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی آن، دستورالعمل‌ها و شرح شغل‌های مصوب؛ در صورت عدم تکافوی تعداد دارندگان پروانه اشتغال با صلاحیت فنی متناسب با درجه فعالیت‌های معدنی در سطح استان تهیه شده است. سازمان نظام مهندسی معدن استان‌ها می‌توانند با حفظ اولویت دارندگان پروانه اشتغال، با هماهنگی ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استان‌ها و تنظیم صورتجلسه، از شرایط استثنا طبق این دستورالعمل استفاده کنند. این صورتجلسه که باید مستند به آمار تعداد فعالیت‌های معدنی استان و تعداد اعضای واجد شرایط سازمان نظام مهندسی معدن استان اعم از شاغل تمام‌وقت، شاغل پاره‌وقت و غیرشاغل باشد، لازم‌است آخرین ماه هر سال برای سال بعد تنظیم شود و تصویری از صورتجلسه برای معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت و سازمان نظام مهندسی معدن ایران ارسال شود تا در سامانه سنم لحاظ گردد. حفظ اولویت برای دارندگان پروانه اشتغال متناسب، توازن در اشتغال و توزیع متعادل خدمات مهندسی بین اعضای استان، برعهده سازمان نظام مهندسی معدن استان می‌باشد. مسئولیت نظارت کامل بر اجرای این دستورالعمل در راستای اجرای دقیق مقررات ابلاغی وزارت بر عهده اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان است.

فصل ۱- مسئول فنی معدن

ماده ۱- برای معادن درجه ۴ (به استثنای معادن زیرزمینی زغالسنگ) و مجوزهای برداشت (تا سقف ۱۰۰ هزار مترمکعب در سال برای شن و ماسه و منابع قرضه برای فعالیت‌های عمرانی و تا سقف ظرفیت معادن درجه ۴ برای سایر مواد معدنی)، اختصاص مسئول فنی به صورت پاره‌وقت، به شرح زیر بلامانع است:
حضور مسئول فنی در هر معدن، حداقل دو بار در هفته و تعرفه حق‌الزحمه برای کسر از ظرفیت اشتغال، معادل ۱۰P در ماه برای هر معدن یا مجوز تعیین می‌شود.

۱-۱- اعضای دارای پروانه اشتغال در رسته استخراج معدن (با هر پایه)، می‌توانند مسئولیت فنی معدن را مطابق با ردیف ۸ جدول ذیل بند ۱-۷ دستورالعمل چگونگی تایید حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال

مصوب ۱۴۰۱/۱۲/۰۸ مشروط بر داشتن ظرفیت اشتغال، بپذیرند.

۲-۱- مسئول فنی معادن زغالسنگ درجه ۴، به صورت تمام‌وقت است.

ماده ۲- برای معادن شن و ماسه درجه ۳ استفاده از اعضای دارای پروانه اشتغال در رشته استخراج معدن با پایه حداقل ۳ بلامانع است.

ماده ۳- استفاده از اعضای دارای پروانه اشتغال در رشته استخراج با یک پایه پایین‌تر از درجه معدن به صورت تمام‌وقت در صورت داشتن ۲ سال سابقه کار در آن معدن یا در معدن مشابه (با ارائه مدارک مستند به بیمه) بلامانع است.

ماده ۴- اعضای دارای پروانه اشتغال در رشته کانه‌آرایی و فرآوری مواد معدنی با مدرک تحصیلی کارشناسی رشته مهندسی معدن در صورت داشتن ظرفیت اشتغال و سپری کردن دوره‌های آموزشی مندرج در ماده ۷ این دستورالعمل می‌توانند مسئولیت فنی تمام‌وقت یک معدن درجه ۳ (با پایه حداقل ۲) یا درجه ۴ (با پایه حداقل ۳) را بپذیرند.

ماده ۵- اعضای کارورز غیرشاغل با رشته مهندسی معدن (گرایش استخراج برای ورودی‌های قبل از سال ۱۳۹۰، انتخاب بسته استخراج برای ورودی‌های سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ و بدون گرایش و بسته برای ورودی‌های ۱۳۹۸ به بعد) می‌توانند مسئولیت فنی تمام‌وقت یک معدن روباز درجه ۴ (به استثنای معادنی که نیاز به آتشباری دارند)، مشروط بر داشتن ظرفیت اشتغال و سپری کردن دوره‌های آموزشی مطابق ماده ۷ این دستورالعمل را بپذیرند.

ماده ۶- اعضای کارورز رشته زمین‌شناسی یا معدن با گرایش‌های غیر از استخراج معدن، در صورت داشتن ظرفیت اشتغال و سپری کردن دوره‌های آموزشی مندرج در ماده ۷ این دستورالعمل می‌توانند مسئولیت فنی تمام وقت یک معدن درجه ۴ (به استثنای معادنی که به آتشباری نیاز دارند و معادن سنگ تزئینی)، یا مجوز برداشت شن و ماسه رودخانه ای و مخلوط کوهی (تا سقف ظرفیت معادن درجه ۴) را بپذیرند (ابلاغیه ۱۴۰۳/۱/۲۹ وزارت صمت).

ماده ۷- دوره‌های آموزشی مورد نیاز برای استفاده از شرایط مندرج در مواد ۴ الی ۶ به شرح جدول ۱ بوده که عضو با توجه به رشته، پایه، شغل ارجاعی و تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف به گذراندن ۵ دوره می‌باشد به نحوی که ۳ دوره از بین دروس ستاره‌دار انتخاب شود.

جدول ۱- عناوین دوره‌های آموزشی مطابق با مواد ۴ الی ۶ دستورالعمل

ردیف	گروه واجد شرایط	عناوین دوره‌های آموزشی
۱	ماده ۴	۱- مسئولین فنی معادن* ۲- اصول استخراج معادن شن و ماسه ۳- اصول بازگشایی و استخراج معادن سطحی* ۴- آشنایی با قوانین معدنی ۵- آشنایی با فرآیند تولید شن و ماسه ۶- ایمنی کار و مقررات امداد و نجات در معادن* ۷- ایمنی کار با ماشین‌آلات معدنی ۸- آشنایی با GPS و نحوه کار با آن ۹- مقررات مواد منفجره و آتشباری ۱۰- آتشباری در معادن ۱

ادامه جدول ۱- عناوین دوره‌های آموزشی مطابق با مواد ۴ الی ۶ دستورالعمل

ردیف	گروه واجد شرایط	عناوین دوره‌های آموزشی
۲	مواد ۵ و ۶	۱- آشنایی با قوانین معدنی و حرفه‌ای (بیمه، مالیات و ...) * ۲- مسئولین فنی معادن * ۳- ایمنی کار با ماشین‌آلات معدنی ۴- HSE در فعالیتهای استخراجی (نشریه‌های ۶۶۹ و ۴۹۸)* ۵- اصول استخراج شن و ماسه ۶- اصول بازگشایی و استخراج معادن سطحی ۷- زمین‌شناسی اقتصادی مقدماتی کانسارهای استان ۸- مبانی متره و برآورد در معدن ۹- مباحث ویژه

تبصره: در صورت عدم تکافوی دارندگان پروانه اشتغال در رسته استخراج، رعایت ترتیب انجام مواد ۱ الی ۶ الزامی است.

فصل ۲- مسئول فنی اکتشاف

ماده ۸- استفاده از اعضای با یک پایه پروانه اشتغال پایین‌تر (رسته پی‌چویی و اکتشاف) از درجه متناسب با محدوده معدنی در گروه‌های مواد معدنی ۱ الی ۵ در صورت داشتن ۲ سال سابقه کار در مواد معدنی مشابه (بر اساس سابقه ارجاع در سازمان استان) به عنوان مسئول فنی عملیات اکتشاف بلامانع است.

ماده ۹- برای فعالیتهای اکتشافی درجه ۴ استفاده از اعضای کارورز سازمان با گرایش تحصیلی مهندسی اکتشاف معدن (گرایش اکتشاف برای ورودی‌های قبل از سال ۱۳۹۰، انتخاب بسته اکتشاف برای ورودی‌های سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ و بدون گرایش و بسته برای ورودی‌های ۱۳۹۸ به بعد) و زمین‌شناسی در صورت سپری کردن دوره‌های آموزشی مندرج در ماده ۱۰ به عنوان مسئول فنی اکتشاف یک محدوده بلامانع است.

تبصره: در صورت عدم تکافوی دارندگان پروانه اشتغال در رسته پی‌چویی و اکتشاف، رعایت ترتیب انجام مواد ۸ و ۹ الزامی است.

ماده ۱۰- دوره‌های آموزشی مورد نیاز برای استفاده از شرایط مندرج در ماده ۹ به شرح جدول ۲ بوده که عضو با توجه به شغل ارجاعی و تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف به گذراندن ۵ دوره می‌باشد به‌نحوی که ۳ دوره از بین دروس ستاره‌دار انتخاب شود.

جدول ۲- عناوین دوره‌های آموزشی مطابق با ماده ۹ دستورالعمل

ردیف	گروه واجد شرایط	عناوین دوره‌های آموزشی
۱	ماده ۹	۱- آشنایی با قوانین معدنی و حرفه‌ای (بیمه، مالیات و ...) ۲- مسئولین فنی اکتشاف * ۳- مبانی زمین‌شناسی و اکتشافات کاربردی * ۴- روش‌های تجزیه و آنالیز نمونه‌های معدنی ۵- HSE در فعالیتهای اکتشافی ۶- زمین‌شناسی اقتصادی مقدماتی کانسارهای استان ۷- نمونه‌برداری عمومی ۸- نقشه‌خوانی، برداشت و تهیه نقشه‌های زمین‌شناسی بزرگ‌مقیاس * ۹- مباحث ویژه

فصل ۳- نقشه‌برداری

ماده ۱۱- برای انجام عملیات نقشه‌برداری در طرح‌های اکتشافی و تهیه نقشه وضعیت موجود معدن، در صورت کمبود تعداد اعضای نقشه‌بردار با پایه متناسب با درجه فعالیت، استفاده از نقشه‌بردار با یک پایه پایین‌تر و برای فعالیت‌های درجه ۴ استفاده از اعضای کارورز نقشه‌برداری بلامانع است.

ماده ۱۲- دوره‌های آموزشی مورد نیاز برای استفاده از شرایط مندرج در ماده ۱۱ (برای کارورزان) به شرح جدول ۳ بوده که عضو با توجه به شغل ارجاعی و تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف به گذراندن ۵ دوره می‌باشد به‌نحوی که ۳ دوره از بین دروس ستاره‌دار انتخاب شود.

جدول ۳- عناوین دوره‌های آموزشی مطابق با ماده ۱۱ دستورالعمل

ردیف	گروه واجد شرایط	عناوین دوره‌های آموزشی
۱	ماده ۱۱	۱- نقشه‌برداری معدنی* ۲- کاربرد GIS در معدنکاری* ۳- آموزش نرم‌افزار AutoCAD و Map3D* ۴- مبانی معدنکاری ۵- آشنایی با قوانین معدنی و حرفه‌ای ۶- HSE در معدن و صنایع معدنی ۷- آموزش نرم‌افزار Surfer ۸- نقشه‌برداری مسیر جاده‌های معدنی

فصل ۴- مسئول فنی واحدهای کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی

ماده ۱۳- به منظور بکارگیری مسئول فنی در واحدهای کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی رعایت اولویت‌بندی در هر رسته مطابق با آخرین کدهای آیسک مشمول بکارگیری مسئول فنی الزامی است. تا زمانی که تعداد دارندگان پروانه اشتغال در رسته کانه‌آرایی و فرآوری و رسته متالورژی استخراجی به حد کفایت نرسیده باشد، انطباق درجه شغل با پایه عضو دارای پروانه اشتغال ضرورت نداشته و همچنین استفاده از اعضای کارورز سازمان که از نظر رشته و گرایش تحصیلی هم‌راستا با فعالیت مورد نظر باشد بلامانع است. تشخیص تناسب شغل با رشته و گرایش تحصیلی به عهده کمیته تشخیص صلاحیت استان است.

ماده ۱۴- دوره‌های آموزشی مورد نیاز برای استفاده از شرایط مندرج در ماده ۱۳ (برای کارورزان) به شرح جدول ۴ بوده که عضو با توجه به شغل ارجاعی و تشخیص سازمان نظام مهندسی معدن استان موظف به گذراندن ۵ دوره از زمانی که وزارت صمت سپری کردن این دوره‌ها را لازم بداند الزامی می‌باشد. لازم به ذکر است که باید ۳ دوره از بین دروس ستاره‌دار انتخاب شود.

جدول ۴- عناوین دوره‌های آموزشی مطابق با ماده ۱۳ دستورالعمل

ردیف	گروه واجد شرایط	عنوان دوره	رشته تحصیلی
۱	ماده ۱۳	مسئول فنی صنایع معدنی*	کانه آرایی و فرآوری
۲		HSE در صنایع معدنی*	
۳		نمونه‌برداری و آماده‌سازی نمونه*	
۴		آشنایی با قوانین معدنی و صنایع معدنی	
۵		فرآیند تولید سیمان، آهک و گچ	
۶		فرآیند تولید و دانه‌بندی شن و ماسه	
۷		انواع آجر و روش‌های تولید آن	
۸		فرآوری سنگ‌های تزئینی و نما	
۹		مسئول فنی صنایع معدنی*	متالورژی
۱۰		HSE در صنایع معدنی*	
۱۱		نمونه‌برداری و آماده‌سازی نمونه*	
۱۲		آشنایی با قوانین معدنی و صنایع معدنی	
۱۳		فرآیند تولید سیمان، آهک و گچ	
۱۴		انواع آجر و روش‌های تولید آن	
۱۵		فرآیند تولید کاشی و سرامیک	
۱۶		فرآیند تولید شیشه	

ماده ۱۵- برای معادن درجه ۴ شن و ماسه (شامل: شن و ماسه رودخانه‌ای، شن و ماسه کوهی، شن و ماسه آبرفتی، مخلوط کوهی، مخلوط آبرفتی و آرن)، سنگ لاشه، گچ و آهک که دارای واحدهای خردایش، دانه بندی (کانه آرایی) هستند، بکارگیری یک مسئول فنی برای معدن و واحد کانه آرایی کفایت می کند و تنها یک ظرفیت اشتغال از عضو کسر می گردد (ابلاغیه ۱۴۰۳/۱۱/۸ وزارت صمت).

فصل ۵- سایر موارد

ماده ۱۶- برای سایر مواردی که در این دستورالعمل پیش‌بینی نشده، لازم است موضوع به تفصیل و با جزئیات کامل به سازمان نظام مهندسی معدن ایران گزارش شود تا پس از بررسی در "کمیته تدوین دستورالعمل‌ها"، درباره آن اعلام نظر شود.

این دستورالعمل ابتدا در ۵ فصل، ۱۴ ماده و دو تبصره در مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۱۵ به تصویب کمیته تدوین دستورالعمل‌ها رسیده و در مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۲ با تایید وزارت صمت ابلاغ شده است. ضمناً یک ماده تحت عنوان ماده ۶ پس از تصویب در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۰ کمیته تدوین دستورالعمل‌ها به آن اضافه و در مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۹ با تایید وزارت صمت این ماده نیز ابلاغ شده است. همچنین ماده ۱۵ پس از تصویب در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۸ کمیته تدوین دستورالعمل‌ها به این دستورالعمل مجدداً اضافه و در مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۸ با تایید وزارت صمت ابلاغ شده است.